

Bütçe açığı artıyor

21.7.2017

Maliye Bakanı Sn. Naci Ağbal Haziran 2017 dönemi bütçe gerçekleştirmelerini açıkladı. Geçen yıl Haziran 2016 döneminde 7,9 Milyar TL. açık veren bütçe, bu yıl Haziran ayı itibariyle 13,7 milyar TL. açık vermiştir.

Faiz dışı açık ise geçen yıl aynı dönem de 5,7 milyar TL ilken bu dönemde 12,5 milyar TL olmuştur.

Aynı dönem de vergi gelirleri geçen yıla göre (Haziran 2016-2017) %9,7 oranında artarken faiz hariç bütçe giderleri %13,3 oranında artış göstermiştir.

Bütçe açığına gelince; 2016 Ocak-Haziran dönemin de 1,1 milyar TL fazla veren bütçe bu yıl aynı dönemde 25,2 milyar TL açık vermiş ve bütçedeki olumsuz gelişme toplam (1,1 + 25,2 =) 26,3 milyar TL ye ulaşmıştır.

Geçen yıl aynı dönemdeki faiz dışı fazla 27,5 milyar TL iken bu dönem de ancak 1,5 milyar TL faiz dışı fazla verilebilmiştir. Bu olumsuz gidişatta bütçe gelirlerinin toplam da %8,8 artmasına karşın bütçe giderlerinin %18,5 oranında artışı rol oynamıştır. Bütçe giderleri içinde büyüklük itibariyle artış oranı en yüksek gider kalemi cari transferler olmuştur. Bu kalemin büyük çoğunluğunu sağlık, emeklilik ve sosyal yardımlar (sosyal güvenlik açığı) oluşturmaktadır.

Bilindiği üzere hükümetin yürüttüğü ekonomi politikasının en önemli başarısı mali disipline önem vermesi ve geçmiş uygulamalarında bu politikasında taviz verilmemesiydi.

Geçen yıl yaşanan darbe teşebbüsünden sonra ekonominin ivmelenmesi için birçok teşvik vergi ve sigorta primi indirimi, kredi garanti fonu kanalıyla kredi teşviği tedbirleri alındı. Vergi barışı diye adlandırabileceğimiz vergi yapılandırılması uygulandı.

Bu önlemler sonucu bütçeye gelen yük bu sene 11,9 milyar TL 2018 yılında ise 7,4 milyar tl olacaktır. Buna karşın yapılandırılan vergi ve sigorta primi alacak tutarı ise yaklaşık toplam 121 milyar TL olmaktadır. Bu tutarın 23,2 milyar Türk lirası bu sene Haziran itibari ile tahsil edilmiştir.

Bu önlemler sonucu ilk çeyrek büyüme oranı da yükselmiş oldu. İkinci ve üçüncü çeyreklere ilişkin beklentiler olumlu görünüyor.

Bu nedenlerle bütçe açığı konusu piyasalarca çok olumsuz değerlendirilmemektedir. Bütçe açıklarının finansmanına gelince; bu finansman iç borç servisi ile gerçekleştirilmektedir. Bu iç borç çevirme oranı 2001 krizinden bu yana ilk defa %114 leri aşmış durumda.

Küresel risk iştahının bu dönemde yüksek seyretmesi sonucu ülkemize sıcak para girişi arttığından faiz maliyetlerindeki artış sınırlı kaldı.

Yapısal reformları gerçekleştirmek hem uzun vadeli ve hem de oy kaybı endişesiyle bütçe ve cari açık verilerek büyümeyi sürdürme tercihinde bulunduğu görülüyor.

Bu politikanın bedeli geçen haftaki yazımızda da açıkladığımız üzere ikiz açık (bütçe açığı ve cari açık) tehlikesidir ki bunun nasıl bir fatura çıkaracağı geçmiş

uygulamalarda görünmüştür.209 milyar doları aşan özel sektör döviz borcu bulunduğu da göz önüne alınırsa cari açık ve bütçe açığının birlikte realize olması durumunda ekonomimizin olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır.

Yapılması gereken, bütçe gelirleri içindeki vergi gelirleri kapsamında vergi reformunu (yapısal reform) realize ederek doğrudan vergi gelirleri oranını yükseltmek, dolaylı vergilerin oranını da azaltmak olmalıdır.

İkinci olarak da harcama, tüketim kaynaklı büyümeden ziyade ihracat odaklı üretim ve istihdam artışı yaratan yapının kurulmasıdır(yapısal reform) . Gider kaleminde sosyal güvenlik açıkları ve sosyal yardım destekleri konusunda da yapısal reform kapsamında önlemler alınmalı. Kamu harcamalarının optimum tespiti de önem taşımaktadır.

Ekonomi politikasının 4-5 yıl önceki dönem başarılarının temel desteği düşük bütçe açığı ve hatta denk bütçe politikalarına dayanmaktadır. Son dönemde bu politikadan tavizler verilmeye başlanmasının geçici olduğunu ümit ediyoruz. 2006-2009 dönemi ekonomik başarıların temelinde para ve maliye politikalarının mali disiplin içinde kullanılması, 1980-2000 dönemindeki ekonomik başarısızlıkların temelinde ise mali disiplinden sapılması söylenebilir.

Mustafa Saim UYSAL
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR
(uysalsaim@gmail.com)